

[MOTTAKERNAVN]
[ADRESSE]
[POSTNR] [POSTSTED]

Trondheim, 02.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/7433

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvotep for betinget skadefelling av jerv i Troms og Finnmark

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet med dette Fylkesmannen i Troms og Finnmark en kvote for betinget skadefelling på til sammen to jerver. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til 12. juni 2020.

I regioner der de nasjonale bestandsmålene for de ulike artene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonalt bestandsmål for arten, vedtas normalt en eventuell betinget kvote for skadefelling av rovviltneemnden i regionen. Med bakgrunn i henvendelse fra rovviltneemnda i region 8, ved leder John Karlsen per epost 28. mai 2020 vises det til at de ikke har fått vedtatt betinget kvote for skadefelling av jerv for regionen. Nemnda ber Miljødirektoratet beslutte en slik kvote som tildeles Fylkesmannen i Troms og Finnmark til neemnda har avholdt møte og besluttet i saken.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltneemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Direktoratet viser videre til brev fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det for hvilke arter og regioner det nasjonale målet om antall ynglinger er nådd.

Direktoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. I disse tilfellene er det et vilkår at

slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning.

Miljødirektoratet viser videre til samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8. Denne kvoten gjelder også i henhold til denne avtalen.

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som jerv påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt kvote for betinget skadefelling for jerv på to dyr som kan iverksettes av Fylkesmannen i Troms og Finnmark etter en konkret vurdering jf. rovviltforskriften § 9. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i regionene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for betinget skadefelling og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Miljødirektoratet sine vurderinger

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovilt i kommentarene til roviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og nærmere beskrivelser under om bestanden av jerv i region 8.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

I forvaltningsplanen har rovviltnemndene lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv gjennom etablering av forvaltningssoner for jerv. Det følger av regionale forvaltningsplaner og av Stortinget sitt rovviltforlik at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområde skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr være et prioritert virkemiddel, og i slike områder skal miljøforvaltningen bidra til å effektivisere slike uttak uavhengig av om bestandsmålet er nådd eller ikke.

I prioriterte rovviltområde skal beitenæringer tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomst av rovvilt i beiteområdet. Skadefelling av jerv er vurdert opp mot disse prinsippene, og Miljødirektoratets vedtak skal følge føringer som er lagt i de regionale forvaltningsplanene i forhold til differensiert forvaltning av jerv.

Direktoratet legger til grunn at rovviltnemnda i region 8 med sin geografiske differensiering skal ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

Det ble for perioden 1. juni 2019 til 28. mai 2020 påvist (dokumentert og antatt) 24 sau og lam og 134 rein drept eller skadet av jerv i Troms og Finnmark. Skadene fordeler seg relativt jevnt utover, og både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdet for jerv, men de fleste skader er påvist i prioriterte beiteområder. De påviste skadene har vært grunnlag for beslutninger om ekstraordinære uttak fra Miljødirektoratet i løpet av våren. Det er etter 1.5.2020 påvist 10 rein tapt til jerv.

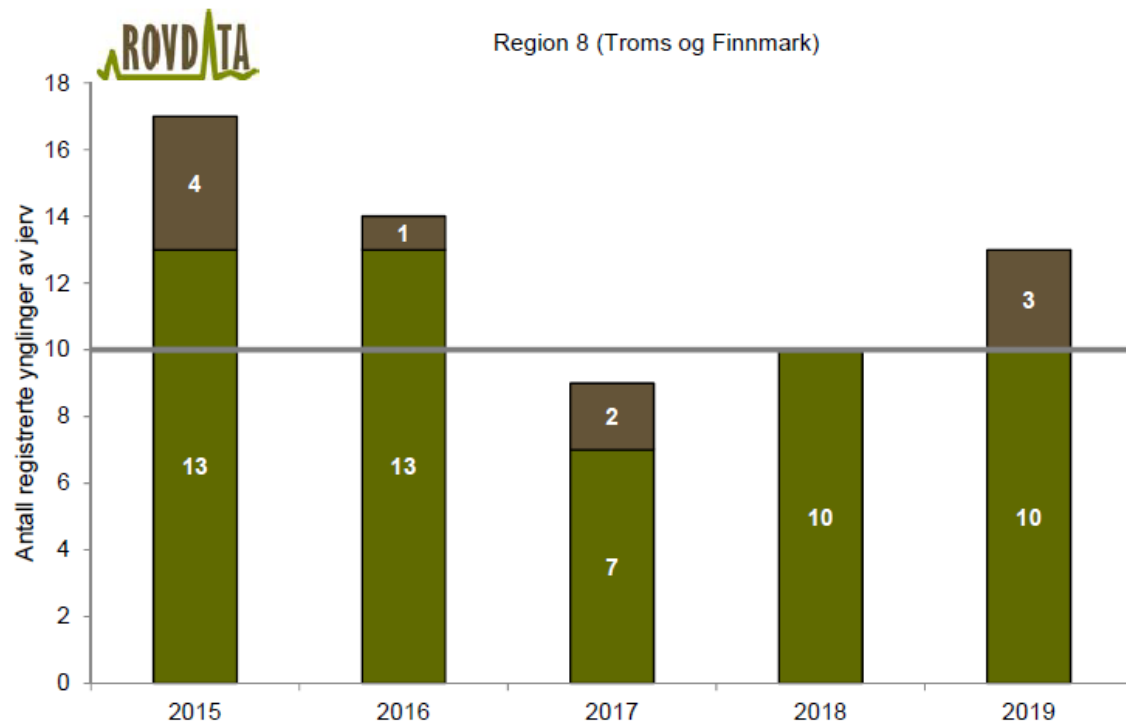
Fylkesmannen i Troms og Finnmark utbetalte erstatning for 194 sau og 1014 lam som tap til rovvilt i 2019, og 18 % av dette ble erstattet som tap til jerv. I reindriftsåret 2018/2019 i region 8 ble det totalt utbetalt erstatning for 11 802 tamrein som tapt til rovvilt, der 28 % av disse som tapt til jerv (se tabell 1).

Tabell 1: Utbetalt erstatning for antall tamrein tapt til rovvilt og jerv i reindriftsåret 2018/2019 i region 8.

Reindriftsåret 2018/2019	Reinbeiteområde region 8		
	Troms	Vest-Finnmark	Øst-Finnmark
Antall tamrein erstattet som tapt til rovvilt	2151	6086	3565
Antall tamrein erstattet som tapt til jerv	634	1366	1298

Bestandssituasjon for jerv

Overvåkingssesongen for jerv pågår 1. februar til og med 31. juli. I rovviltregion 8 er det fastsett et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv, hvorav 7 i Troms fylke og 3 i Finnmark fylke. Året 2019 ble det påvist 13 ynglinger av jerv i region 8, hvorav 5 i Finnmark, og i de to foregående år ble det dokumentert henholdsvis 9 og 10 ynglinger i regionen (NINA rapport 1722). Så langt i år er det påvist 17 ynglinger av jerv i regionen, hvorav 8 i Troms og 9 i Finnmark. Av disse har Miljødirektoratet besluttet og gjennomført uttak av 3 ynglinger (1 i Lebesby og 2 i Tana kommune)

Figur 1: Antall registrerte ynglinger av jerv i perioden 2015-2019 i rovviltregion 8. Den brune delen av søylene angir påviste ynglinger hvor tisper og/eller valp(ene) er tatt ut. Den horisontale grå linjen angir det regionale bestandsmålet. Figuren er hentet fra NINA rapport 1722.

Kjent avgang av jerv i Troms og Finnmark fra 1. juni 2019 til 29. mai 2020 er på 29 jerver. Av dette ble 3 dyr felt på lisensfelling, 1 jerv påkjørt, 1 felt på skadefelling av kommunalt fellingslag, og 24 dyr felt på skadefelling/ekstraordinært uttak etter vedtak fra Miljødirektoratet hvor Statens naturoppsyn (SNO) har gjennomført uttaket. Uttakene gjennomført av SNO er alle etter 4. februar 2020, hvorav 15 enkeltdyr er felt og det er gjennomført tre hiuttak (3 tisper og 6 valper er felt).

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover noen påkjørsler skjer avgangen i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling

1. Vedtaket gjelder i tidsrommet fra og med 1. juni til 12. juni 2020.
2. Familiegruppe av jerv som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente ynglehi av jerv innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen tisper, være iverksatt.
3. Fylkesmannen skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioritert yngleområde for jerv. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
4. Direktoratet kan til enhver tid trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten.

Andre forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike forhold som har betydning ved iverksettelse av fellingstillatelser. Disse forholdene har betydning for alle skadefellingstillatelser gitt av fylkesmannen, også utover de som er regulert i dette vedtaket.

Utøvelse av jakt, felling og fangst:

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst finnes på www.lovdata.no.

Vi viser også her til "Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag", se vedlegg.

Kommunale/interkommunale fellingslag - godtgjøring for fellingsforsøk, arbeidsgiveransvar, forsikring mv.:

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a.

Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger>.

Satsene for godtgjøring er fastsatt av Klima- og miljødepartementet og satser og øvrige vilkår omtales i kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Av kommentarene til forskriften framgår også hvilke forhold som faller utenfor ordningen. Utbetaling skjer på grunnlag av disse vilkårene, samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Den totale utbetalingen fra kommunen må ikke overskride den økonomiske rammen som framgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene nevnt over.

Klima- og miljødepartementet har hatt kontakt med Direktoratet for arbeidstilsynet om arbeidsgiveransvaret i forbindelse med kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Direktoratet for arbeidstilsynet peker på at en person skal regnes som arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljøloven hvis tilknytningen til arbeidsgiver reelt sett har karakter av et ansettelsesforhold, og at det skal foretas en helhetsvurdering av samtlige omstendigheter i ansettelsesforholdet. Ut fra de kriterier som Direktoratet for arbeidstilsynet har oppstilt, har Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet konkludert med at det er et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold mellom kommunen og medlemmer i lokale fellingslag i slike tilfeller.

Med arbeidsgiveransvaret følger en rekke rettigheter og plikter. Lover, forskrifter og avtaleverk inneholder en rekke bestemmelser om arbeidsgiverens rettigheter og plikter innenfor blant annet lønns- og personalområdet, samt skatteområdet.

Viktige forhold som følger av arbeidsgiveransvaret:

- plikt til å innberette lønnsutgiftene til ligningsmyndighetene og foreta forskuddstrekk
- arbeidsgiver skal utbetale feriepenge til den tilsatte
- arbeidsgiver plikter å svare arbeidsgiveravgift til folketrygden

Utgifter til forsikring faller utenfor godtgjøringsordningen. Dette faller inn under kommunens arbeidsgiveransvar, og bør således omfattes av eksisterende kommunale ordninger.

I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnseten pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsatt døgnset skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette vil bli dekket av kommunens tilskudd fra fylkesmannen. Fylkesmannen må ta hensyn til dette i fastsettelse av den økonomiske rammen knyttet til den enkelte tillatelse. Utbetalingen til kommunen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling.

Vi ber Fylkesmannen om å informere aktuelle kommuner om disse forholdene.

Saksbehandlingstid og beredskapsordninger

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Dette har særlig relevans i beitesesongen for sau, men er relevant hele året i områder med tamrein. For alle typer søknader og klager gjelder det at forvaltningen så langt det er mulig gjennomfører en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

Vi viser til brev datert 20. februar 2020 om planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2020, der det er satt av midler over kap. 1420 post 21 til beredskapsordninger hos fylkesmennene.

Rapportering

Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket.

Fellinger av rovvilt i medhold av dette vedtaket skal uten opphold registreres i rovbase. Det vises til vedlagt veiledning for rapportering.

Vedtak

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som jerv påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for betinget skadefelling som kan iverksettes av respektive fylkesmann etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det.

Miljødirektoratet gir med dette Fylkesmannen i Troms og Finnmark en kvote for betinget skadefelling på tilsammen to jerver. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til 12. juni 2020.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

- 1 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret versj. 28.april2020
- 2 Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag